

Rasyonel İlaç Kullanımı

Akılcı İlaç Kullanımı için Altın Öğütler

Kendiliğinden ya da konu-komşunuza danışarak ilaç almayınız.

İlaçlarınızı, yalnızca hekiminizin önerisi ve eczacınızın uyarısı doğrultusunda kullanınız.

İlaçlarınızı nasıl kullanacağınızı ve nasıl saklayacağınızı tam olarak öğreniniz ve eksiksiz uygulayınız.

Hekiminize ve eczacınıza başvurduğunuzda, son haftalarda kullandığınız her türlü ilacı belirtiniz.

Alerjik bir bünyeniz varsa, sağlık personelinizi uyarmayı unutmayınız.

İlaçların yan etkileri konusunda hekiminizden ve eczacınızdan bilgi alınız.

Kendinizi iyileşmiş hissetseniz bile, ilaç (özellikle antibiyotik) kullanımını yarıda kesmeyiniz.

İlaç kullanırken, alkollü içki içmekten kaçınınız. Hamilelik süresince ve emzirme döneminde, hekiminize danışmadan hiçbir ilaç kullanılmaması gerektiğini unutmayınız.

İlaçlarınızı, kilit altında ve çocukların ulaşamayacağı yerlerde bulundurunuz.

Son kullanma tarihi (miyadi) geçmiş olan ilaçları kesinlikle kullanmayınız.

Evinizde, işyerinizde ve taşıtınızda bulunan ilaçları zaman zaman gözden geçiriniz. Bu konuda eczacınıza danışınız.

Hamilelik ve Emzirme Döneminde İlaç Kullanımı

Hamilelik süresinde ilaç kullanılması son derece dikkat edilmesi gereken bir konu olup, nedenleri:

(a) Aralarında ilaçların da bulunduğu kimyasalların ana rahmindeki bebek açısından taşıdığı riskler,

(b) Hamileliğin sebep olduğu fizyolojik değişikliklerdir.

Hamilelik sırasında kullanılan ilaçların doğacak bebeğe geçişi sözkonusudur. Bunun sonucunda da doğacak bebek üzerinde anormallikler olabilir. İlaçların doğacak bebek üzerindeki olumsuz etkileri, çeşitli organların yapılarındaki ve/veya fonksiyonlarındaki anormallikler, büyümenin gecikmesi veya davranışsal bozukluklar şeklinde olabilir.

Diğer taraftan, hamilelikte toplam vücut sıvı miktarı artar, karaciğer ve böbrek fonksiyonlarında değişimler olur. Bunların sonucunda, ilaçların vücuttaki dağılım ve atılımı değişir. Bu durumda ise bazı ilaçların dozları yetersiz kalarak tedaviyi etkisiz kılar.

İhtiyaç duyulan ilaç dozu, hamilelik ilerledikçe genellikle yükselir, doğumdan sonraki devrede ise düşer.

Hamilelik boyunca ve emzirme döneminde ilaç kullanılması, hassas bir dengenin devam ettirilmesini gerektirir. Bir taraftan bebeğin, ilaç kullanımından zarar görmesine izin verilmemeli, diğer taraftan bir hastalığın yeterli tedavi edilmemesinden dolayı annenin veya bebeğin zarar görmemesi üzerinde de aynı titizlikle durulmalıdır.

İlaçların hemen tamamı anne sütüne geçebileceği için, emzirme döneminde ilaç kullanan annelerin bebeklerinde bazı istenmeyen etkiler ortaya çıkabilir.

Eğer annenin ilaç kullanması gerekiyorsa, ilacı emzirmeden hemen

önce ya da hemen sonra alması en doğrusudur. Böylece, ilacın anne sütüyle bebeğe geçişi büyük ölçüde engellenmiş olur.

Eğer hamileyseniz ya da böyle bir olasılık sözkonusu ise:

-Birçok ilacın hamilelikte kullanımının güvenli olup olmadığı konusunda kesin kanıtlar bulunmadığını;

-Bazı ilaçların doğacak bebekte çeşitli üzücü sonuçlara neden olabileceğini;

-Hamilelikte (özellikle ilk üç aylık dönemde) hekim önerisi dışında kesinlikle, ilaç kullanılmaması gerektiğini.

İlaçların İstenmeyen Etkileri

İlaçların istenmeyen etkisi;koruma, teşhis ve tedavi amacıyla kullanılan dozlarda ortaya çıkan ve istenmeyen (ve zararlı olabilen) bir etkisi olarak tanımlanmaktadır.

İlaçların istenmeyen etkilerinden söz ederken ilacın;

1-Öngörülen (önceden bilinen-kaçınılmaz) etkisinin (yan etki) ve

2-Öngörülmeyen (önceden bilinmeyen-alışılmıyışın dışında kalan) etkisinin olduğunu bilmekte yarar vardır. İlacın bilinen yan etkileri (örneğin yatıştırıcı ilaçların uyku durumu yaratması) genellikle hasta tarafından nispeten kolay tolere edilebilen istenmeyen etkilerdir. İlacın önceden bilinmeyen etkisi ise, hasta tarafından

“Hamilelikte ilaç kullanımının taşıdığı risklerin yalnızca ilk üç aylık dönemle sınırlı olduğunu düşünmeyiniz.”

kolayca tolere edilemeyen olumsuz etkisidir.

Çok yararlı ve hiçbir istenmeyen etkisi olmayan maddeler olarak "bilinen" vitaminlerin de diğer ilaçlar gibi çeşitli yan etkileri vardır.

İlaçların istenmeyen etkilerine zemin hazırlayan ve hastaya ilişkin faktörler şunlardır :

- İlacın yanlış dozda (gereken dozun üstünde veya altında) kullanılması,
- İlacın yanlış biçimde kullanılması (örneğin yanlış uygulama yolumda kullanılması),
- İlacın yanlış zamanda yanlış sıklıkta, yanlış süreyle kullanılması,
- Yanlış ilaç kullanılması ya da ilacın yanlış amaçla kullanılması,
- Yaşa, cinsiyete, kalıtsal faktörlere (genetik yapıya), ırka, kiloya, alerji öyküsüne, mevcut hastalıklara (böbrek ve karaciğer yetmezliği gibi), daha önce görülmüş istenmeyen etki öyküsüne ilişkin faktörler